СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 236. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 3-го грудня 1946. No. 236. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, December 3, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

АМЕРИКАНСЬКА ВИПРАВА БИРДА ДО ПІВДЕННОГО БІГУНА В ДОРОЗІ

Із двох пристаней виїхала в понеділок 2 грудня найбільша досі знана виправа до південного бігуна. Вона має назву „Антарктик Дівелопмент Проджект 1947" і на її чолі стоїть протиадмірал Ричард Е. Бирд, який уже раз відбув подорож у ті сторони. Виправа має на цілі дальше прослідити околицю південного бігуна і шукати там за різними мінералами, впершу черґу за такими, що з них можна дістати елемент уран для виробу атомової сили. Виправа складається з 13 кораблів, знадоблених всякими можливими інструментами, і харчами для учасників виправи. Частина кораблів виплила з пристані Норфолк, у Вест Вирджінії, а друга частина вибралася із пристані Сан Дієго, в Каліфорнії. Обі творять разом цілість, яка буде оперувати в трьох дивізіях. Командант Ричард Бирд пливе на кораблі Мавнт Олимпус з Норфолку. Надіються, що виправа прибуде з початком січня 1947 до місця призначення в околицях антарктику.

МІЛІОН БЕЗРОБІТНИХ ВНАСЛІДОК ВУГІЛЬНОГО СТРАЙКУ.

Внаслідок вугільного страйку положення в промислі щораз погіршується і впродовж тижня буде відложених з праці яких мілíон робітників. Суд над Джаном Луїсом, предсідником майнерської юнії, потриває мабуть цілий тиждень, а зогляду на завзяття серед більшости уґекопів нема надії на їх швидкий поворот до праці. Уряд дав дозвіл власникам копалень накладати по 1—2 доляри денно кари на вуглекопів за занехання праці, як це передбачено в контракті, одначе, покищо не слідно зміни настроїв серед страйкарів. Незалежно від суду над Луїсом за поґорду суду йдуть неурядові переговори між власниками копалень і Луїсом в справі наладнання страйку.

ДОМАГАННЯ РОБІТНИКІВ У СТАЛЕВІМ ПРОМИСЛІ.

Юнія Юнайтед Стіл Воркерс, якої предсідником є Филип Морей, підносить засадничі домагання для своїх 875,000 членів у переговорах, які розпочинаються у вівторок. Крім звичайного домагання підвишки платень, піднесена буде справа створення добродійного фонду; заплати за час втрачений на дороґу до робітні після того, як робітник найдеться на подвіррі підприємства; довших вакацій і ґарантії за платню на цілий рік. Ці умовини будуть піднесені в переговорах з підприємством Алумінoм Компані оф Америка — Алкоа.

„ЗИМОВА ПРИҐРАВКА" В СЕРЕДНІХ СТЕЙТАХ.

Із Канади повіяло холодом у середні стейти до такої міри, що в околиці Ню Йорку настав справжній мороз. У стейтах Нової Англії температура впала до пять ступнів понижче зера, а в сусідніх стейтах дещо менше. Хоч нема ще снігів, то холод дається добре відчути тому, що вітри прибирають признаки бурі. Бюро погоди обіцює поворот до „нормальної температури".

ФЕДЕРАЛЬНИЙ БУДЖЕТ ОБІЙМЕ 37 БІЛІОНІВ.

Федеральний буджет на 1948 рік має обняти видатки на $37,000,000,000, як це показується з плянів предложених президентові Трумaнові. Хоч нема виглядів на велику знижку податків, то буджет буде зрівноважений, бо у видатках призначено три біліони на сплату довгів. Прелімінар буджету зладив директор буджету Джеймс Е. Веб і його предложить президент Труман новому конгресові, коли він збереться на наради дня 3 січня 1947 р.

СІО ВЕДЕ ДАЛЬШЕ АКЦІЮ ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ.

За звідомленнями з Питсбурґа предсідник Конґресу Промислових Організацій Филип Морей заявив виразно після конвенції цеї організації в Атлантик Сиіті, що не буде стриму у кампанії проти привилеїв, яких зазнавали в робітничиж юніях члени Комуністичної Партії. Кампанія не прибере розмірів „погоні за чарівницями", одначе нема причини втримувати комуністів на важних позиціях у різних юніях. Щоб відкрити і виявити на верх комуністичні махінації в юніях наладжено вже відповідний апарат. Резолюція, в справі недопускання комуністів, прийнята на конвенції в Атлантик Ситі, хоч стилізована дуже лагідно, розвязує руки протикомуністичним ґрупам, які досі не мали відваги заняти явне становище проти комуністичних затій. — Спроба проти комуністичної ґрупи перепертн відповідну резолюцію в юнії електричних робітників на зібранні у Бриджпорт у неділю не вдалася, але значні сили змобілізовано вже проти комуністичного уряду.

Новий президент Мексика обняв владу

Міґель Алеман Вальдес обняв владу президента Мексика у Палаті Мистецтва в неділю, 1. грудня, у приявності півтретя тисячки людей. Між ними були представники більше ніж 30 держав. У своїй інавґураційній промові новий президент поклав натиск на обеднання держав Західної Півкулі і на політику „доброго сусіда". — „Серед світового заколоту в теперішній годині Новий Світ мусить бути сторожем людської свободи" — заявив президент. Із промови можна було зробити висновок, що новий президент звертається направо в політичних цілях. Із членів кабінету уступаючого президента Мануеля Авілі Камача переходить до кабінету Вальдеса лише міністер освіти сеньор Торес Бодет, який стане міністром закордонних відносин на місце дотеперішнього міністра д-ра Франсіска Кастіля Нахери.

ЗАКИДАЮТЬ ВЕЛИКУ НЕМОРАЛЬНІСТЬ АМЕРИКАНСЬКІЙ ОКУПАЦІЙНІЙ АРМІЇ.

У сенатській слідчій комісії у Вашинґтоні зладжено остаточно звіт із відносин, які запанували в американській окупаційній смузі в Німеччині. Головні закиди такі: лиха поведінка американської армії, головно ніґрів; застрашаюче поширення полових недуг серед вояків — 70% між чорними, а 30% між білими; ярка змішка крови між білими й чорними; опір великого числа скитальців з Балтійських держав, з Польщі і з Югославії вертатися до земель опанованих Советами, а це збільшує видатки американського уряду; примандрування яких 150.000 жидів із Східної Европи до американської зони впродовж останніх вісім місяців на підставі зґори складеного плану. Звіт зладив радник комісії Джордж Мідер і він викликав великі тертя між членами обох конґресових партій. Тому звіт не був оприлюднений урядово, а його тепер видобув на денне світло полк. Роберт С. Ален і його розповсюднює пресова агенція Норт Америкен Нюзпейпер Алаєнс.

Українська Повстанська Армія в боротьбі

Асошіейтед Прес передає з Варшави польські повідомлення про бої між польськими військами та Українською Повстанською Армією. В боях мали згинути 300 українських повстанців. Польських втрат не подається. В іншому повідомленні тої самої агенції з Варшави говориться про посилені намагання польського міністерства публичної безпеки розправитися з повстанчим рухом. Впарі з інтензивною військовою акцією звертається більшу увагу на звязки повстанців з закордоном, головно з англійцями і американцями.

"ВЕЛИКОДУШНІСТЬ" МАНУЇЛЬСЬКОГО.

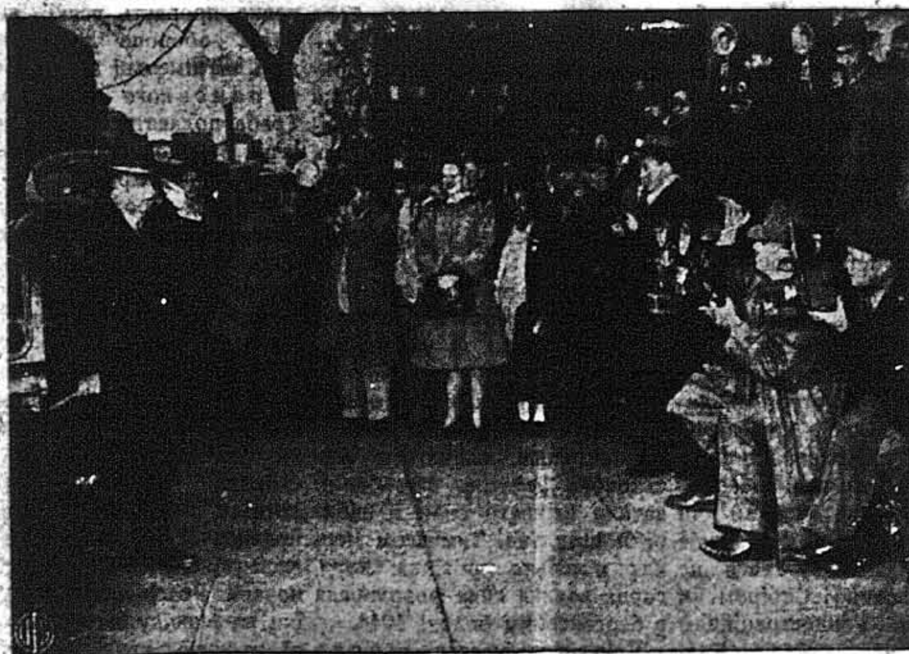
„Афера Стадника", іменно жалюгідна пригода члена делеґації Советської України до О.Д., який, не розуміючи англійської мови, не виконав домагання злодіїв в овочевому склепі, куди він зайшов і був припадково прострілений в ногу, закінчилася новою компромітацією „українського" міністра закордонних справ Мануїльського. Після випадку Мануїльський та ціла советська преса зробили з цего звичайного кримінального припадку велику „політичну аферу", заявляючи, що на життя советського делеґата в Ню Йорку був виконаний „політичний замах", та домагався від департаменту стейту окремого доходження. Воно було зроблене і секретар стейту Бирнс в окремому листі до Мануїльського та на підставі поліційних доказів ствердив, що „афера Стадника" була справді звичайним кримінальним припадком, а не жодним політичним замахом. У відповідь на докази Бирнса і поліції Мануїльський показався „великодушним" — пише іронічно американська преса — та заявив, що випадок не повинен перешкодити у важкій праці Загального Зібрання О.Д. В пресових коментарах стверджується тільки коротко безвідповідальність Мануїльського.

ЛИТОВСЬКИЙ "ФАШИСТ" НА ДИПЛОМАТИЧНОМУ ПРИЙНЯТІ У ВАШИНҐТОНІ.

Московська „Правда" гостро критикує американський департамент стейту за запрошення литовського амбасадора Павіляса Задейкіса на прийняття, влаштоване згаданим департаментом для дипломатичного корпусу дня 26-го листопада. Спеціяльний кореспондент „Правди" з Ню Йорку пише, що департамент стейту цим запрошенням виказав „підступні" почування до „мертвих душ". Він дальше твердить, що департамент стейту, задержуючи представника „фашистського литовського уряду" на своїй дипломатичній листі, затратив „змисл всякої пропорції та приличности". Кореспондент запевняє, що литовський „фашистський уряд вже давно перестав існувати".

ПОЛЯКИ АРЕШТУВАЛИ ВОЛОДИМИРА ФЕДАКА.

Просоветська агенція ОНА в Ню Йорку подає з Варшави вістку з польської преси, що спеціяльний суд в Катовіцах приказав арештувати Володимира Федака, „відомого провідника українських націоналістів". Арештовано його за те, що будучи членом Польської Робітничої Партії (ППР), та вдаючи поляка він потрапив дістатися на посаду заступника голови Репатріяційної Комісії в Катовіцькому повіті і „надуживав свого впливу в користь згаданої партії". Агенція твердить, що „поліція мала переконатися, що Федак є українець і що він свого часу був провідником українських націоналістів, які в часі війни були зорганізували військові формації так званих „Бульбівців". Федак також брав в цім участь і навіть був їхнім військовим командиром. На допитах Федак мав багато дечого цікавого сказати і поліція тепер шукає за його спільниками".

ЛУЇС ІДЕ ДО СУДУ.—Джан Л. Луїс, голова Юнайтед Майн Воркерс, є нині „першою фіґурою" в Америці. Тож і не дивниця, що, як це бачимо на образку, стільки фотографів та репортерів ждало на нього, як він прибуде до суду, щоб відповідати за це, що повідомив майнерів, що контракт з урядом скінчений, що спричинило майнерський страйк.

ЩЕ ОДИН ПІДКОМІТЕТ В СПРАВІ ВЕТА

„Слаба точка" Обеднаних Держав, іменно право „вета" великих потуг в Раді Безпеки, була знова предметом 11-годинних нарад комітету Загального Зібрання Обеднаних Держав до справ політики і безпеки дня 1-го грудня. Малі держави солідарно домагаються знесення того права, або щонайменше його основної ревізії. Советський Союз обстоює його рішучо в такій формі, як воно існує та заявляє, що він буде ним користуватися коли і як схоче, без огляду на те, чи це кому подобається, чи ні. Англія і Злучені Держави намагаються довести до компромісу в цій справі. Конкретні компромісові пропозиції видвигнув британський представник, які зводяться до того, щоби великодержави перед застосованням права вета порозумівались між собою, щоби здержання від голосовання не вважати за спротив і т. д. Більшістю 38 голосів проти 8, з Англією і Америкою в меншості, вирішено створити ще один підкомітет, який розглянув би щераз поодинокі резолюції в цій справі та знова предложив їх Загальному Зібранні.

ОБЄДНАНІ ДЕРЖАВИ ВІДКИДАЮТЬ ГОСТИННІСТЬ НЮ ЙОРКУ.

З Лейк Саксес повідомляють, що Організація Обеднаних Держав в найблищих днях має дефінітивно відкинути пропозицію, щоби Флошинґ Медов Парк в Ню Йорку залишився її постійним осідком. Вибір тепер лежить між Филаделфією і Сан Франсиско, звідкіля власне повернулась окрема комісія, яка цю справу студіювала. Кінцеві звідомлення та остаточні пропозиції щодо постійного осідку О. Д. будуть виготовлені та піддані під голосовання в половині цего тижня.

„ЧУЖІ СИЛИ" ПРИЧИНОЮ НЕСПОКОЇВ В ГРЕЦІЇ.

Грецький премієр Тсальдаріс виїхав літаком з Атен до Ню Йорку, щоби представити Загальному Зібранні Організації Обеднаних Держав зажалення проти „чужих сил", які піддержують комуністичні заворушення в північній Греції та не дозволяють урядові зайнятись відбудовою країни після війни. Перед відлетом з Атен премієр поінформував советського представника, що він з таким зажаленням до О.Д. вибирається.

ПЕРЕД ВИБОРАМИ ПРЕЗИДЕНТА ФРАНЦІЇ.

Нововибрана французька Асамблея, в якій комуністи здобули більшість, має відбути у вівторок своє засідання, на якому мав би бути вибраний новий президент країни, а в слід за тим створений теж новий уряд, що мав би формально зачати нову добу в історії Франції, добу Четвертої Республики. Тому, що соціялістичний конгрес відложив цю справу „до дальшого", у Франції заповідається довша внутрішньо-політична кріза, яка не залишиться без наслідків і у французькій закордонній політиці. В загальному вважається, що політичний зворот у Франції не є справою легкою.

ДАЛЬШІ ДВІ НІМЕЦЬКІ КРАЇНИ ПРИЙНЯЛИ ДЕМОКРАТИЧНУ КОНСТИТУЦІЮ.

Після Баден-Віртемберґ, демократичну конституцію прийняли дві дальші німецькі країни в американській окупаційній зоні, іменно провінції Гессе і Баварія. В однопалатному парламенті провінції Гессе більшість має соціяльно-демократична партія, а в Баварії християнсько-соціяльна партія. В Гессе ухвалено теж програму соціялізації копалень, електричної сили та залізниці. Нові конституції були раніше апробовані американськими окупаційними властями.

МОНТҐОМЕРІ В АТЕНАХ.

Дня 1-го грудня прилетів до Атен в поворотній дорозі з Пелестини шеф генерального штабу британської імперіяльної армії, філд маршал вайкавнт Монтґомері. В столиці Греції він зупиниться три дні та відбуде конференцію з командантом британських військ у цій країні. З Греції повідомляють про дальші бої з комуністичними партизанами на кордонах з Альбанією, Югославією та Болгарією. Болгарське міністерство закордонних справ повідомило, що літаки „невідомої національности" зі сторони Греції перелетіли понад болгарською територією.

І В ПОРТУГАЛІЇ ОПОЗИЦІЯ.

З Лісбони повідомляють, що дня 1-го грудня т. зв. Обєднаний Демократичний Рух, на своєму першому легальному зібранні від листопада 1945, виступив з гострою атакою проти режиму премієра Олівейра Салязара. Зібрання, в якому взяло участь 3,000 осіб, прийняло резолюції, якими домагається політичних реформ та розпущення теперішньої і вибору нової Національної Асамблеї. Провідником зібрання був ген. Оортон Матас, бувший міністер війни.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАВЕЛИКА СИЛА—ЗАГРОЗОЮ

Теперішній майнерський страйк заставив американців вдумуватись глибше в цілий ряд важних, суспільних проблем. Це є добре, хоч тим не хочемо казати, щоб не застановлялись тут і давніше над різними, нашими, суспільними недомаганнями. Так, застановлялись, одиниці чи групи, але загал не дуже тим турбувався, хоч живемо в такому краю, де загал остаточно рішає, чи повинен рішати, а тим самим повинен бути добре обзнакомлений з проблемами, які вирішує шляхом референдумів, чи через представників, вибраних ним до стейтових законодатних тіл, чи до конгресу в Вашингтоні. Одним з найважніших питань, яке тепер видвигається у звязку з майнерським страйком, є це, чи можна давати в руки одної людини — в цьому випадку в руки Джана Луїса, голови майнерської юнії — таку велику силу, якою він міг би заважувати на цілому житті краю.

Подібне питання видвигали многі недавно навіть у звязку з особою президента держави, точніше з особою бувшого президента Френклина Д. Рузвелта, якому зачали закидувати диктаторство з цього часу, як він відступив від американської традиції й став президентом за третім і четвертим наворотом. Одначе це були воєнні часи і більшість гляділа на цю справу як на щось таке, що є воєнною конечністю, [illegible], що Рузвелт домив диктатури поза Америкою, а в самому краю притискав капіталістичних верховодів.

Американський нарід, як бачимо, має здоровий інстинкт, коли іде про охорону його свобід. Він природно відчуває, звідки іде небезпека. Крім цього мав він за останні десятиліття аж надто багато доказів, як з малих початків повстає вкінці диктаторське лихо з трагедією для країв, де воно повстало, як і для цілого людства.

Тим треба пояснити тепер гострі виступи проти Джана Л. Луїса збоку тих, що є серцем і душею з робітничим, юнійним рухом і далі обороняють право робітника на страйк, коли ще не знайдені кращі методи полагоди непорозумінь, які заходять між робітниками і працедавцями. Що за вічний хаос був би в краю, коли б так було більше бундючних Луїсів! Влада в руках такої одної особи чи малої групи, могла б за короткий час спаралізувати ціле господарське життя такого великого краю як Злучені Держави. Чи не була б це загроза — для усіх, для цілого краю? Це є те, на що в нинішніх часах треба нам звертати пильну увагу, якщо не хочемо стати жертвами крівавих диктатур і тоталітаризмів. Це є теж головна причина, що Луїс мусить тепер престіжево програти, базогляду на те, як закінчиться майнерський страйк, а віримо, що повинен закінчитись скоро в такий спосіб, щоб майнери не потерпіли, а тільки здобули те, що їм слушно належиться.

Майни як варстати праці

З нагоди майнерського страйку появилися голоси остороги: вугіляні копальні стануть невиплатні, а що найважніше, їх правильна експлоатація є непевна, і тому підприємства будуть шукати іншого засобу на топливо. Для прикладу наведено таке: нюйорські готелі перемінюють систему отоплювання з вугілля на нафту, а те саме роблять і власники домів, залізниці вводять машини Дізеля для тягнення потягів, багато фабрик пристосовлюють свої будинки так, щоб могли огрівати їх природним газом; науковці безупину працюють над різними відкриттями, щоб зробити промисл незалежним від видобування вугілля.

А що зробити з майнами?

Алабама Павер Компані, що має свою копальню вугілля в Горгас, у стейті Алабама, має уже на це раду. Цю копальню, кажуть вона, замкнуть герметично згори, впомпують у неї лише тільки повітря змішаного з киснем, кільки буде треба, опісля запалять цю мішанину і вугілля пічне пражитися літами так, як огріваеться вугілля в газових підприємствах по містах, перемінюючи його на газ. Отже цілу вугіляну майну перемінять на газівню, з якої при помочі помп і рур розпроваджувати газ просто до домів і фабрик.

Минулими літами появлялися новинки про різні нові винаходи, які мали викинути тисячі робітників з праці, але досі не чути було ще такої можливості, щоб одним махом можна було позбавити міліон робітників праці в якійсь одній околиці, як от у випадку замкнення майн в майнерській околиці і то не хвилево, а раз на все.

Суспільні діячі раз-у-раз звертають увагу, що поступ у науці, а, головно при нових відкриттях і винаходах, іде швидше, ніж поступ у ділянці суспільній. Наслідок цього такий, що багато людей стане непотрібами, бо не зможуть дістати праці, а ні суспільність як цілість, ні уряд, не знають, що з такими людьми робити. Типовим прикладом такої безрадности були передвоєнні часи крізи, коли треба було творити аж таку державну установу, як звісна WPA. — Ворк Проґрес Адміністрейшен, яка майже штучно давала працю безробітним, щоб лише люди не сиділи безчинно і не деморалізувалися. Політичні философи нераз твердять, що державні уряди викликували в минулому навіть війну, щоб лише відвернути увагу населення від недостачі в краю і втопити в потоках крови загрозливий стан.

Робітничі організації кинули гасло „шанування роботи", щоб дати спромогу як найбільшому числу робітників мати заняття. Тому вкорочується година праці, а перед війною навіть потворено зміни („шифти") в фабриках, щоб два-три дні працював один робітник, а два-три дні другий і щоб так якось дати прожиток для людини. Нема сумніву, що багато винаходів нарочно затаєно, щоб не викидати робітника з праці, бо що то станеться з людьми, які не мають де подітися, не мають грошей і нема для них місця розривки?

Тепер приходить ще мова про цілковите замкнення вугіляних майн. Коли майнер таке слухає, то почуває себе цілком безрадним. Тому і не диво, що сліпо здається на юнійних провідників, які йому запевняють високу платню, короткий тиждень праці, різні уліпшення і улекшення. Хто хоч поверховно обізнаний з майнерським життям, такий знає, що це справді чорна — найчорніша — праця, без соняшного світла, без чистого повітря, глибоко під землею. Одначе фактом є, що сотки тисяч родин живе з праці в майнах і має нагоду постепенно поліпшити своє життя. А що станеться, як справді перестануть майни запотребовувати майнерів, а переміняться на природні газівні?

Майнери є більше привязані до свого житла, ніж інші фабричні робітники до свого. Майнерська околиця це звичайно лісиста й фармерська околиця. Там будують робітничі доми, а майнери докупляють собі кусники поля на плекання городини. Часто буває комбінація майнерсько - фармерська, бо родина господарить на полі вчасі, коли майнер працює під землею. Допустімо, що прийде залишення дотеперішнього способу експлоатації майн. Де тоді подіються оці десятки й сотки тисяч зарібників, коли не стане для них варстатів праці? Переселити їх в інші околиці? Найти для них іншу працю? Сторити інші варстати праці? Хто то все те виконає? Де взяти грошей? Як перемінити старшого робітника-майнера на іншого робітника-фахівця?

Советський уряд може перекидати людей міліонами, але американська демократія цього не знає. У нас не легковажуть людського життя так, як у Советах, бо життя — це найдорожча цінність.

Отже, чи не варта б призадуматися над збереженням майн як варстатів праці і лише з поступом часу залишати їх ступнево, без непотрібних суспільних потрясень?

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Микола Чубатий.

Межі нової Польщі

Відбудована по гітлерівському наїзді Польща зі заозулиним яєчком з Москви, з комуністичним урядом, нині наділі є державою без кордонів у міжнародному розумінню. Східні кордони Польщі витичив Сталін здовж поправленої, так званої лінії Курзона. Ця поправка відбулася і від сторони України і від сторони Білорусі в некористь цих двох країн. Вона потягнена не по етнічній лінії українського та білоруського народів, але дещо на схід. В Галичині ця межа йде кілька миль на схід від традиційної польсько - української межі на Сяні, на Волині біжить рікою Бугом. На захід від тої лінії, зокрема в Галичині, лишилися поважні смуги української території, на якій українці ще 1944 року жили в подавляючій більшості. Москва йшла тут на руку Польщі, щоби заткати рота шовіністичним крикунам, що на весь світ голосили про кривду для Польщі через втрату Львова та бориславської нафти.

Щедрість Сталіна для Польщі мала також на цілі виробити для комуністичних ставленників в Варшаві перед польським народом добре імя оборонців інтересів Польщі. Установлений в той спосіб кордон між Польщею та Советським Союзом має дотепер тільки апробату комуністичного уряду Польщі та Советів, натомість він не є східним кордоном Польщі в міжнародноправному розумінню, бо його не потвердила досі ще ніяка мирова конференція. Правда, на такий кордон Польщі та Советів погодився през. Рузвелт та премієр Чорчил на зїзді в Ялті, одначе й ці умови представників держав не мають правного значення перед світом, бо не ратифіковані парляментами відносних держав ані Мировою Конференцією.

За той час на новоуставленім польсько - українськім пограниччі відбулися такі глибокі зміни в розміщенню населення, що вже мало правдоподібне, щоб в майбутності польсько-українська межа була інша. Москалі та червоні поляки перевели брутально так звану „виміну населення", яка у відношенні до українського населення по польськім боці перемінилася в масове вигублення українців на захід від лінії уставленої Сталіном.

Сталося це на виразне домагання Москви, яка є в смертельнім страху, щоби якаребудь частина українців не лишилася поза межами Советів та щоби українське питання стало чисто внутрішнім питанням Советської Росії, яке вона може розвязувати по своїй подобі.

Винищування українського населення на захід від теперішнього польсько - советського кордону відбулося під виглядом добровільної виміни поляків зі сходу та українців зі заходу. Одначе небагато українців спіпилося йти добровільно під червону владу Москви, тому варшавський червоний уряд став викидати українців на силу на схід, а опірних винищувати поголовно. Цього винищування доконували державні органи, а ще більше невідвічальна шовіністична товпа, яка все легко давалася підбехтувати на такі насилля.

Поляки не мали ким швидко заселити опущені українські села, бо всіх поляків зі сходу зпід Советів пхали на німецькі землі на захід, з метою захопити їх ще заки здійдеться мирова конференція, яка може ці німецькі землі Польщі признати або ні. Пішло отже про створення доконаних фактів на заході.

Східну Галичину, а зокрема Львів, большевики в міру відпливу поляків стали наповняти москалями або змосковщеними азіятами, дбаючи про створення тут сильної російської меншини, яка цю українську землю звязувала б так сильно з Москвою, як східно-галицькі поляки звязували той край з Варшавою. Всеж таки це не міняє факту, що Сталіном начеркнена польсько-українська межа може остати вже на постійне межою Польщі та України, без огляду на це, чи то українцям та полякам подобається чи ні.

Цю дійсність скорше склонні зрозуміти українці ніж поляки. Поміж поляками, з виїмком безвільних манекінів червоних ставленників Москви, немає прямо політика, що мав би відвагу подивитися правді в вічі. В польській пресі постійно повторюються старі історичні спомини про „польський Львів", про „польське Вильно" [illegible], хоч нині немає вже ні „польського Львова" ні „польського Вильна".

Навіть найприличніші поляки, до яких на американськім континенті слід зарахувати аргентинського редактора Іпогорського Ленкевича, не мають ще й нині відваги сказати, що на схід від нинішної межі Польщі існує вже Україна. У своїй недавно виданій книжечці „Ґраніце Польскі", автор апробує нові західні межі Польщі на Одрі та Найсі, одначе не вміє так само відважно сказати про східні межі Польщі, хоч бажав би широкого порозуміння з українцями в великій федерації центрально європейських та східно-европейських народів, як забороп проти Московщини.

По Ялтській Умові Польща за великі територіяльні втрати на сході мала б дістати відшкодування на заході та півночі. На півночі Польща дістала більшу половину німецьких Східних Прус, німецького територіяльного острова, кишки країни Хрестоносців, себто лицарів німецького ордену. Недавно була це вітчина прусських юнкрів, остої німецького мілітаризму. Другу половину Прус зі столицею Кенігсбергом Москва прилучила до Советів.

В історичній перспективі Польща дійсно багато зискала, бо так як для поляків Східна Галичина страчена раз на все, так само страчені раз на все для німців Східні Пруси, з яких німецьке населення вже нині вповні виселене на територію Німеччини.

З відзисканням більшости Східних Прус доступ Польщі до моря сильно поширився на схід від Висли здовж Балтійського моря. Він поширився також сильно на захід від Висли. Як далеко, годі ще нині сказати, бо західна границя Польщі нині стоїть все ще під знаком запиту. Згідно з обіцянками Москви, морська границя Польщі мала б бути потягнена аж до гирла ріки Одри. Американський секретар стейту Бирнс у своїй відомій штутгардській промові поставив таку польську границю під знак запиту. Всеж таки з тої війни Польща вийде з широким доступом до моря, що зробить з неї державу з можливостями широкої морської торгівлі.

Сталін визначив західну границю Польщі аж на ріці Одрі та Найсі, себто таку, про яку не мріяв найсміливіший польський імперіяліст. Раз в історії Польщі 12-го століття Болеслав Кривоустий переходово опер границю Польщі на Одрі, а сто літ скорше так само на кільканацять літ король Болеслав Хоробрий опер польську межу на ріці Найсі.

Надодрянські простори етнічно польськими ніколи не були, бо були це території окремого словянського племени надодрянських словян, винародовлених зовсім німцями протягом 800 літ. Надодрянські простори за [illegible] це вже корінно німецькі землі, де не було й 5 відсотків поляків. Міліони німців вже викинені поляками з тих просторів, а нові міліони ще треба буде викинути, щоби ці простори зробити насамперед пусткою, яку згодом Польща зможе заселяти населенням зі сходу та середущої перенаселеної Польщі. Колесо історії повернулося 800 літ взад.

Є це найбільше в історії відомий експеримент з переселюванням біля 10 міліонів людей з осель, на яких вони та їх предки жили вже сотки літ. Не диво проте, що Америка устами свого керманича закордонної політики висловилась за поправками кордону пропонованого Советами. Москва позірно обстоює кордон комуністичної Польщі на Одрі та Найсі. Чи буде Москва цього становища постійно боронити невідомо. Можна припускати, що напевно Совети пересунули б польсько-німецький кордон на давні межі, коли б в Німеччині прийшов до влади комуністичний уряд, бо й найяркіший німецький комуніст ніколи не погодиться на відступлення Польщі території з біля 10 міліонами німців, й ще й території етнічно чисто німецької.

Межі Польщі нині неусталені. Вони стали мячем політичної гри в руках великих держав, як зрештою й саме існування Польщі як самостійної держави. Нинішні дні є переконливим доказом одної правди, що географічне положення Польщі поміж Росією та Німеччиною є все непевне та постійно під знаком запиту, без огляду на це чи Росія та Німечина разом чи поодиноко на висоті своїх успіхів чи на дні розбиття. Можливість для Польщі грати ролю великодержави як було в минувшині раз навсе страчена.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

Лев Ясінчук.

З УКРАЇНСЬКОЇ СКИТАЛЬЩИНИ

1)

I. Спогад з кошмарних днів.

Аж важко повірити, що час так швидко біжить, минає і здоганяє літа. Немов якийсь несамовитий сон неіснуючої фантазії пересуваються попеперед очі спогади з недавно минулого. Це вже повних шість довгих років з „гаком", коли то мене з родиною викликала польська військова патруля з пивниці, де ми сиділи заховані перед німецькими гарматними стрільнами, що проразливим свистом раз-у-раз влітали у Львів. Було це восьмого дня німецько - польської війни. В часі переводження ревізії зняли з моєї машини до писання початок статті для „Свободи"*), якої я не покінчив писати в ночі 31. серпня 1939 р. А вже досвіта 1. вересня тогож року почалася війна. Почату статтю забрала польська поліція. Після довшої примусової перерви я забув, про що хотів писати. Але нічого: напишу іншу, щоб тільки дійшла.

Написати вам про переживання за ті „буйні" шість років, а хочби навіть і за останній час, на це було б замало одної обемистої книжки. Було б — щоправда — багато цікавого, навіть сензаційно-небувалого. Але повчального небагато. Зате найшлось би багато переконуючого про непомильний інстинкт народу, який з підзорливістю глядів на всіх тих, що приходили на нашу землю, чи то визвольниками, чи приятелями.

Продовж шістьох років наша земля насичувалася ноторичними ступайками та злобними зарозумілими, дурнями — з двох протилежних напрямків світу. Вияв їх культури ми достерігали тільки в грабунках, мордах, винищуванні одиниць, що в своїй замалій обережності поглядом, усміхом чи рухом викликали в наїзників підозріння. Закінчувалося це завжди однаково: Сибіром чи Казакстаном, концентраційним табором, чи розстрілом. Краща одежа, чи вигідніше ула-джене мешкання давали достаточну причину на те, щоб нічю заїхало тягарове авто й забрало нещасливця з ріднею в невідоме, чи спровадили його до казні на... мило. Тисячі — тисячі жертв повішених, прилюдно розстріляних і після смерті обезчещених урядовими плякатами, зловлених як собак на вулиці й — вивезених на пекольні невільничі роботи, в одних на Схід, у других на Захід.

Воєнне щастя німців почало від них відвертатися. Нараз вони доглянули й українців і давай творити українське військо. Без ніяких навіть обіцянок! І на це дехто ішов, щоб принайменше навчитися військового ремесла. Незабаром зачали вживати сили й забирати насильно. Тимчасом меркла німецька провідна зоря, горда воєнна сила розпливала в березневому болоті 1944.

Схід пересувався щораз ближче на Захід. Нарід заворушився. Що робити? Залишатися тут і відповідати головою за все, що ділося під обухом загрози?... Західні Аліянти напевно прорвуть усякі „непроривні" оборонні лінії і прийдуть на німецькі землі! Доволі тиранського диктаторства! Треба подаватись туди, на зустріч Заходові, назустріч культурі — демократії!

І рушив народ, як перед нападом татарви. На возах запряжених кіньми, волами, коровами, з добром на малих ручних візках, а міщани — залізницею. Залишилися фізично недужі, залишилося селянське жіноцтво коло своїх садиб. Залишилася велика частина духовенства, що над цим сьогодні роблять дошкульні досвіди, позбавивши наперед правильної ерархії. І залишилася українська земля — зруйнована. Розсіялися діти України на фізичну загибіль — одні в краю, другі на чужині. Блимає на рідній землі декілька для демонстрації виплеканих слабких світильників, займаючи дочасу великі пости. Від-часу-до часу блисне серед українського простору сильніша блискавка народнього спротиву, огрітого теплою таємничістю рідного лісу. Та велика маса свідомої верстви коротає свій вік на чужині, серед злобних ненависних поглядів, серед непривітних вигуків тих, що ще й понині живуть добром і теплою кровю українського народу, кровю доброю не чорною. А в одних і других майоріє непоборна думка: все минеться! Розпадеться некороноване царство, забере українські землі народ по своїй волі й усі українські діти отрясуться з трійливого похмілля та підіймуть пісню волі.

(Дальше буде)

*) Автор цих спогадів був довоєнним кореспондентом „Свободи" зі Львова і підписувався повним іменем, або знаком „х". Тепер надіслав нам ряд статтей про українських скитальців в Австрії. — Редакція.

Робіниці в першому році по війні

Що сталося з жінками робітницями в першому році миру? В літі 1944 року, під час найбільшого виробництва на оборону, 19 міліонів жінок працювало на воєнних фабриках і заводах — на шість міліонів більше ніж в році 1940. Звичайно, найбільше зросло число робітниць в таких воєнних індустріях, як виріб літаків, металів і машинерії, зброї та хемікалій. В той же час зменшилось число робітниць, зайнятих в хатній обслузі.

Але ще до закінчення війни число жінок робітниць у воєнному виробництві почало зменшуватися, а особливо це зменшення позначилось після Дня Перемоги. З червня по вересень 1945 року фабрики звільнили кожну четверту жінку робітницю. Фабрики літаків та пароплавно-будівельні заклади позвільнювали кожних три з чотирьох жінок. За той час жінки тратили свою працю у воєнних закладах більш швидким темпом ніж чоловіки. Це саме спостерігалося і в тих закладах, що не були безпосередньо звязані з воєнним виробництвом.

Національна Ліга Жіночих Трейд-Юнійі, яка робила досліди на основі статистичних офіційних даних про робітниць на праці за перший рік миру, не може точно вказати, що сталося з окремими групами робітниць, які залишили працю по обороні. Проте, на основі загальної статистики про зайняття в цілому, Ліга подає, що більшість з тих жінок повернулись до свого хатнього господарства і не є більше на ринку праці.

„Ці офіційні дані, що охоплюють період часу з серпня 1945 року по серпень 1946, вказують, що число жінок, занятих у цивільному вирібництві, зменшилось більше як на два міліони; що більше як три міліони не шукають іншої праці. (Ця неточність пояснюється збільшенням населення, а також тим, що чимало жінок дістали працю в інших, не воєнних закладах). Загальне число безробітних жінок збільшилося тільки на 60 тисяч.

За рік від квітня 1945 по квітень 1946 — за який можна було дістати найпізніші статистичні дані по окремих виробництвах — 236,000 жінок втратили працю в залізних та сталевих фабриках; 166,000 по виробу електричної машинерії; 134,000 по виробу інших машин; 396,000 по виробу транспортових засобів (головно літаків та їх частин) і 116,000 в хемічних заводах. Проте і в цих виробництвах — що вважалися доступними тільки чоловікам — в квітні 1946 року працювало жінок більше ніж їх було там до війни.

Крім того, зі звільненням жінок у воєнних виробництвах, збільшувався попит за робітницями у таких закладах, що все переважно були жіночими, як в текстильних, одягових та по виробу шкіряних річей. Тим збільшилися ряди жінок робітниць на яких 85,000 з весни 1945 по весну 1946 року. В квітні 1946 року в цих вирібництвах працювало на 120,000 жінок більше, як до війни (квітень 1941 рік).

Жінки — так само як і чоловіки — залишивши працю у воєнних вирібництвах, часто були примушені брати менш кваліфіковану і з меншою заплатою працю, ніж мали в часі війни. Крім того почалося знова обмеження погляду на вік жінок — підприємці шукають на канцелярійну працю, чи продавачками у склепах, жінок до 30 років віком.

Це правда, що є велика потреба в професійних робітницях — доглядачках хорих, вчительки — але їхня праця вимагає спеціальної підготовки і тільки 10 відсотків всіх працюючих жінок занято в тих ділянках. Канцелярійна праця, продавачки, а також домашня обслуга замає поверх 60 відсотків працюючих жінок. Це є перед-воєнні дані, але припускають, що вони не дуже змінились.

Переглядаючи оголошення, Ліга підкреслює, що найбільший попит на робітниць є знова в тих вирібництвах, що в минулому позначилися низькою оплатою праці та незадовольняючими умовинами праці. Хоч Ліга тішиться з того, що тепер більше жінок працює в таких вирібництвах, де перед війною їх було дуже мало, проте зазначує, що більшість з цих жінок без сумніву мають меншу зарібну платню і менш кваліфіковану працю, ніж ті, які працювали в тих вирібництвах в часі війни.

Ліга також вказує, що тепер більше старих жінок шукає праці, ніж до війни. Одною з причин є те, що жінки у віці 35 років і більше тепер складають більшу частину населення. Підчас війни ці старші жінки пішли до праці і набули цінні фахи. Чимало з цеї групи жінок, від 35 до 50 років віком, є тепер на ринку праці. Тому, що вони немають такої потреби залишатися в дома, як молодші жінки, вони уявляють з себе цінне джерело праці. В додаток до своїх звичайних завдань — поліпшити умовини праці для жінок та збільшити їх заробітну платню, Ліга старається знищити упередження працедавців до жінок робітниць поверх 30 років віком.

Тим часом, як подає Ліга, відомості з різних місцевостей вказують на те, що попит на робітниць продовжується. Найбільший попит є на канцелярійну працю, продавачок, домашню обслугу, а також на робітниць в споживчих вирібництвах, в електричних, текстильних, одягу й шкіри.

Загальна Рада — ФЛІС.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

З Листопадового Свята на скитальців.

В неділю, дня 10. листопада б. р., заходом Злучених Організацій при українськ. катол. церкві св. Ап. Петра і Павла в Клівленді, на церковній галі відбулось Листопадове Свято, щоб вшанувати память геройських синів українського народу, що саме 28 літ тому життя своє зложили на вівтарі Батьківщини та проголосили кУр. Зах. Республику в престольнім Городі Князя Льва.

На вступі церковний мішаний хор під вмілим проводом учителя п. Михайла Кнаппа відспівав американський гимн. Вступне слово виголосив о. декан Ґресько, парох Клівленду, що коротко і ядерно представив вагу Листопадових Днів для цілого українського народу, змалював історію української державности і як то аж по сьогоднішню хвилю геройські сини української нації проливають свою кров, щоб знова воскресити до життя українську державу. Вкінці о. декан завізвав присутних з любови до своїх нещасних братів зложити як мога найбільшу жертву на українських скитальців в Европі.

В першій частині програми хор відспівав гарно декілька пісень, а опісля слідували прегарні декламації: молоденької дівчинки Катерини Жук про „Перший Листопад", хлопчина Павла Головчака „Повій буйний вітре" і панни Емілії Вуйціцкої „За Україну", з яких остання заслуговує на особлившу увагу, бо виголошена була вміло і прегарною українською мовою.

На початку другої частини програми о. Володимир Грабець, другий асистент о. дек. Ґреська, який три місяці тому прибув з Европи до Америки, в довшій промові змалював цю мартирольогію, якої зазнав український нарід у своїх змаганнях збудувати свою незалежну державу, воскресити її до нового життя. Згадав бесідник про підпольну боротьбу українського народу проти польського окупанта та про ці страждання, які довелось зазнати українським політичним вязням та іншим вчасі численних пацифікацій та в Березі Картузькій. Оописав вкінці промовець гекатомбу жертв, що її спричинили большевики підчас першої інвазії Зах. України в рр. 1939—1941, та скільки то українського народу вигинули німецький націст розстрілами, шибеницею, в концентраційних таборах та в таборах полонених. На кінець промовець апелював до українців в Америці до моральної підтримки боротьби українського народу з червоним окупантом та до вспомагання скитальців в Европі.

Та правдивою окрасою Свята була поява на сцені п. Михайла Пукача, громадянина Америки, скитальця, що щойно в вересні прибув з Німеччини. Він своєю промовою зворушив до сліз присутних гостей коли то оповів їм, як то його то большевики т німці засудили щсь аж три рази на смерть, мучили його в нелюдський спосіб, завдавши йому кільканацять ран штиком так, що він по тім всім прямо не хоче собі вірити, що він ще живе. Бесідник зазначив, що йому є дуже прикро ізза цього, що ще по тім всім, що нашому народові заподіяли большевики, тут в Америці є такі, які пристають до большевиків, не хотять повірити в те страшне пекло червоне і ще пишуть до скитальців, щоби вони повертали на „родіну".

По тих промовах п. Д. Шмаґала, голова Злучених Організацій при укр. греко-катол. церкві св. Ап. Петра і Павла, вміло представив вагу Листопадового Свята і попросив присутних знагоди такого Свята зложити якнайбільшу жертву на скитальців. Безпосередно по тім переведено збірку, яка дала 406 дол.

Опісля слідували національні танки діточок під проводом панни Катерини Коваль, що багато потрудилася над тим, щоби ці танки випали якнайкраще, а якщо у тих маленьких танцюристів були якісь недомагання, що до сліз розвеселювали присутних гостей, то причиною цього не було занедбання зі сторони провідниці, а радше брак слуху у декотрих наших наймепших танцюристів. Опісля старші хлопці і дівчата під умілим проводом п. Андрія Бойко вивели гарно декілька національних танків. На закінчення другої частини програми хор заспівав гарно декілька пісень закінчуючи це свято українським національним гимном „Ще не вмерла Україна".

Свято це переводив і вложив багацько труду в це, щоби воно випало якнайкраще, пан Володимир Гавриляк, секретар Злучених Організацій при укр. гр.-катол. церкви св. Ап. Петра і Павла. Цей молодий працівник на ниві церковно-громадській, уроженець цієї землі, цілою своєю душею віддався праці й надзвичайно ревно старається про якнайобильніші збірки для скитальців, церкви та школи.

Назагал Свято пройшло при переповненій церковній галі успішно і доказало, що українці міста Клівленду вміють пошанувати память героїс, що впали за кращу долю і волю Украніи.

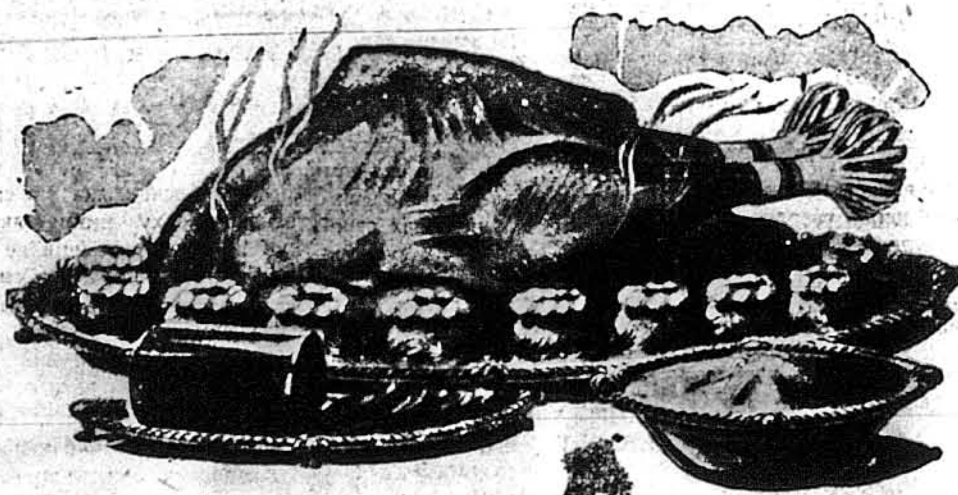
Жертводавцями на скитальців були: Пані Купчевич $10; по $5: о. дек. Ґресько, Д. Шмаґала, В. і А. Гавриляки, Юрик, Бандура, Захута, Купчик, Страп, Цьвірчак, Тарнавський, Колодій, С. Косик, Гудьо, Ґабрівський, п-на Купчик; по $4: Брикайло; по $3: П. Ломич, Мукло, Павлина, Пацула; по $2: П. Дубик, Ячишин, В. Ячишин, Яовський, Федорчак, А. Пацула, Пачковський, К. Лучко, Бзділь, Ґалан, Шулева, Щирба, С. Савчин, Ґалан, Н. Павлюк, Країло, О. Левчак, М. Будованець, І. Волянський, М. Годованська, Сподар, М. Ліский, о. Готра, о. Грабець, Савчак, Полевка, А. Коберська, В. Форемний, М. Мартиняк, М. Вербинський, Струк, Порхан; по $1: І. Шулева, С. Палівода, П. Пацула, І. Галущак, Г. Соляр, Е. Сорочак, Оліцки, Н. Білецький, Н. Бурко, М. Ґалан, Р. Сорочак, Ю. Бедзик, М. Ґоїк, М. Білецька, А. Байко, Р. Кулян, І. Войціцький, К. Іванчук, С. Ґнот, Й. Цьобан, В. Гуменюк, А. Гуменюк, З. Гуменюк, Р. Кокоць, А. Михно, А. Іваночко, М. Кардамаш, К. Ґлузік, В. Сошельницький, Т. Горачій, Недбальська, Лежан, Муха, Ільків, Якубик, Лялюк, Мураль, М. Цьвірчак, С. Купчик, С. Руменик, П. Керик, Барильська, Купацька, Винніцька, Капраль, Драґан, М. Кнапп, Даруш, Довбуш, Мельник, Юрків, Кобилянський, Пискливик, Сушельницька, Задерецька, Попіль, С. Котович, Савчак, Щепко, Костельник, Сиротинська, Сухарик, Шваґуляк, А. Улян, К. Кавалець, Смульчак, Турчик, Д. Даруш, Возьній, С. Наконечний, Лавер, Бичик, Фловерс, Палівода, Смолило, Ціхоцька, Стрибіцька, Сливка, Щерба, Й. Турчик, Войціцький, Бусько, Фетяк, Гой, Шайн, Лобанські, І. Улян, Ткач, А. Котович, Ханчарик, Курмак, Савка, Третядк, Мізенько, Маховський, Коваль, Клипак, Купчик, Пукач, Войнаровський, Юха і Вербінська.

Гість.

БІДУЮТЬ І РОСІЙСЬКІ ВЧЕНІ СКИТАЛЬЦІ.

Е. Кускова пише в нюйорськім Н. Р. Слові про потребу складати жертви на Літературний Фонд, призначений для російських письменників. Каже, що дивним дивом вчасі війни лекше було збирати жертви на цього роду допомоги ніж тепер. Каже, що в Европі не можна нігде знайти видавців на видання творів відомих російських учених. В Швайцарії як годяться друкувати, то жадають від автора тисячі франків на видання. Давніше ці вчені, каже вона, не могли вижити з писання, бо кухар заробляв більше ніж письменник, але тепер стало куди гірше, тепер приходиться голодувати.

Як таке є в Европі з російськими вченими і письменниками, то що тоді діється з українськими? Це й повинно бути журбою американських українців.

ІМІҐРАЦІЙНІ ПИТАННЯ І ВІДПОВІДИ

Питання: Я хотів би взяти до Злучених Держав мого племінника, який перебуває в таборі для скитальців в тій частині Німеччини, що є під американською окупацією. Я виробив афідевит для нього, але не знаю кому вислати: чи йому самому, чи американському консулові?

Відповідь: Афедевит вишліть конче самому племінникові безпосередньо. Спочатку департамент державних справ зарядив так, щоб афідевити для скитальців в американських окупаційних зонах Німеччини й Австрії висилати до того департаменту у Вашингтоні, а вже звідти їх пересилати до відповідного американського консула. Це було тоді, коли поштові звязки з Німеччиною й Австрією ще не були відновлені. Але тепер, коли налагоджено пошту з тими країнами, американські консулі волють, аби афидевити висилати не їм, але безпосередньо тим особам, в чию користь вони видані. Не раз консул має трудноці шукаючи за особами, для яких видано афидевити, зогляду на часті зміни адрес, а часом зогляду на зміни адрес, а часом зогляду на зміну імени через одруження чи в який інший спосіб. Крім того американські консулята так завалено тими афідевитами, що на їх впорядковання йде багато часу, який ліпше було би використати для самого видавання віз.

— o —

Питання: Мій син, який є американським громадянином по народженню, одружився за морем, коли служив там в американській армії. Там же народився його син. Чи має дитина мого сина американське громадянство? Мій син боїться, що ні, бо йому казали, що тільки ті діти вважаються американськими громадянами, батьки яких мали 21 чи більше років життя в часі народження дитини. Мій син ще не мав 20 років, коли його дитина народилася.

Відповідь: Конгрес недавно ухвалив закон, згідно з яким дитина має американське громадянство. До нового закону, для того аби передати американське громадянство дитині, родженій закордоном, батько — американський громадянин — мав жити в Злучених Державах десять років до народження дитини, з яких пять років після того, як йому було 16 років. З того бачите, що американський громадянин, який не мав 21 року життя, не міг передати громадянства своїй дитині, родженій закордоном. Конгрес тепер змінив це, але тільки для дітей тих американських громадян, які служили в американських збройних частинах за цеї Другої Світової Війни. Згідно з новим законом так само вимагається, аби батько-громадянин, який служив в цій війні, жив десять років в Злучених Державах до народження дитини, але пять з тих десять років мають бути після того, як йому було **дванадцять** років, а не шістьнадцять, як то вимагав старий закон. З того бачите, що дитина вашого сина є американським громадянином.

— o —

Питання: Я хочу спровадити до Злучених Держав жінку і дітей. Знаю, що зогляду на те, що я є американським громадянином, вони можуть приїхати поза квотою, як не-квотні іміґранти, для чого я мушу виповнити певні аплікації — форми 1-133. Я негайно візьмуся за ту справу, але мушу вияснити таку справу. Моя жінка була вдовою, коли я з нею одружився і мала доньку від першого чоловіка. Чи ця дівчина, якій тепер є 20 років, може також приїхати поза квотою?

Відповідь: На жаль мусимо сказати, що ні, вона може приїхати сюди тільки як звичайна, квотна іміґрантка. Американський громадянин може надати позаквотних привілеїв для своїх власних дітей, які ще не мають 21 року життя і не є одружені, але іміґраційні закони не дають тих привілеїв для пасербиці чи адоптованої дитини.

Загальна Рада — ФЛІС.

ТАКИХ СЦЕН ТЕПЕР ПОВНО! — „Форман" Ралф Келі з Спарта, Ілиной, сидить собі на залізничих рейках і струже, щоб забити час. Ваґони порожні й нема кому і чим їх наладовувати, бо це вуґільна околиця. А майнери страйкують.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

4225. Дмитрук Йосифа від Дмитрук Дарії.

4226. Швед Павлини з Перемишля, Куртяк Андрія і Марії від Демкович Сильвестра.

4227. Губіцька Іванни (Ґадва) з Теребовлі, Массаро Юлії, Малицький Василя, Володимира і Степана від Губіцька Ольги.

4228. Котюха Петра від Ґардіні Гіна.

4229. Палюх Степана, Дмитра і Олекси з с. Борова Гора, Любачів, від Палюх Михайла.

4230. Гайва Петра і Ольги з с. Старе Місто, Підгайці, від Гайва Ольги.

4231. Борняк Марії, Теклі і Анни, Романський Стаха з с. Хатки, Підгайці, від Ненич Степанії.

4233. Вжесьньовський Івана і Марії з с. Потелича, Рава Руська, від Мастикаш Василя.

4234. Каплуя Мартина і Мирона, Ількiв Івана з с. Дубівці від Білик Григорія.

4235. Пельц Йосифа, Тадея і Йосифи від Щиплоцький Степана.

4237. Балабан Анни (Столяр) від Климович-Коваль Евфрозини з с. Покрівці, Стрий.

4238. Петях Миколая з села Лютовиська, Ліско, від Петях Петра.

4239. Мельничук Івана з Лопатина, Пура Франка від Квятковська Павлини.

4240. Вербицький Антона з Чорткова від Вербицький Евстахія і Володимира.

4241. Сопінка Марії від Войновська-Нижанківська Наталії зі Львова.

4242. Трощак Івана і Анни з Мукачева від Трощак Марії (Нізова) і Осипа.

4243. Матійчак Миколи з с. Серафинці, Городенка, від сина.

4244. а) Іваник Івана з села Гошовець, Ліско, від Форосьльский Михайла.

4244. б) До знайомих з села Старі Кути, Косів Гуц., від Кулешів Михайла.

4245. Яблінський Олександра Коцур Павла з с. Ступосяни, Сянік, від Яблінський Івана і Марії (Малишак).

4246. Андрушко Івана з села Колодруби, Рудки, від Андрушко Анна.

4247. Баран Еви і Михайла з с. Смільники, Сянік, від Кадляк Теклі.

4248. Кіндрат Николая з с. Влдно, Березів, від Кіндрат Михайла.

4249. Красножона Семена, Мельник Андрія, Якимишин Йосифа, Серба Василя з села Плугів, Золочів, від Мельник Петра.

4250. Пелькана Антона, Бардис Марії з с. Букачівці, Рогатин, від Бардис Йосифа.

4251. Янішевська Марії з Підкаміня, Броди, від Манорик Франка.

4253. Найда Миколи від Ґадьо-Заяць Ольги.

4254. Кравець Ярослава, Марії і Ольги, Гайдай Антона від Кравець Анни (Гайдай) зі Збаража.

4255. Войтович Петра, Миколи і Івна, Гливяк Дмитра і Миколи від Буздеревко Михайла з Квасниині.

4256. Глиновка Анастазії з с. Чесники, Рогатин, від Мандзій Михайла.

4257. Опир Марії з Копичинець від Баґрій Степанії (Шкляр).

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо членів Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 338, що річні збори відбудуться в неділю, 8. грудня, в год. 2. попол., в Українській Гали на 2-гій вулиці. Просимо всіх членів прийти, бо буде звіт секретаря і вибір уряду на 1947 рік. — За уряд: М. Коваль, предс.; М. Куць, секр.-кас.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 8. грудня, в годині 12:30 сполудня, в домі Від. У. Н. Союзу, 845 Н. Вестерн Еве. Просимо членів прийти на час. — За уряд: Г. Бобик, предс.; М. Фединський, кас.; В. Пилипів, секр.

БРІСТОЛ, КОНН. — Тов. ім. Івана Франка, від. 390, повідомляє своїх членів і членкиць, що річні збори відбудуться в неділю, 8. грудня, в год. 2. пополудні, в Українськім Клюбі при Миханик ул., Фарествіл, Конн. На порядку дня є вибір уряду на 1947 рік, вому просимо членів і членкиць прийти на ці збори. Котрий член не явиться на річні збори заплатить кару 2 дол. а урядник 5 дол. — За уряд: О. Каламін, предс.; І. Прохницький, кас.; І. Буґрин, секр.

ОЛІЕН, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 383, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 8. грудня, в год. 2. пополудні. Взиваємо членів прийти на ці збори та вирівнати свої вкладки і вибрати уряд на 1947 рік. — Г. Підскальний, секр.

КЕМПБЕЛ, О. — Тов. Сокіл, від. 218, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 8. грудня, в год. 2. пополудні, в Нар. Домі, 165 Ґордон Еве. Обовязком є кожного члена явитись на ці збори та вислухати річного звіту своїх урядників і контролі; буде також вибір урядників на наступний рік. Старих довжників просимо вирівнати свій довг. Не явившийся на річні збори член підлягає карі. згідно з ухвалою. Уряд надіється, що всі члени прийдуть на ці збори і приведуть нових кандидатів у члени. — За уряд: М. Ткачишен, предс.; С. Стахура, кас.; М. Стахура, секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 304, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 8. грудня, в 2. год. пополудні, де буде вибір уряду на 1947 рік і інші важні справи до полагодження. Не явившийся член або урядник підлягає карі згідно зо статутом. Просимо членів привести з собою нових кандидатів в члени. — За уряд: Т. Завійський, предс.; І. Ґрубяк, кас.; С. Ваврів, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 20. листопада 1946 р. померла в 56. році життя

КАТЕРИНА КІШПАН,

членкиня Бр. св. Димитрія, від. 283 У. Н. Союзу в Бетлегем, Па.

Покійна походила з Бірчак в Галичині. Полишила в смутку мужа Петра, сина Петра, дочки Марію, Анну, Стефанію й Павлину, брата Миколу і сестру Євку.

Похорон відбувся з церкви св. Йосафата в Бетлегем, Па., на цвинтар св. Йосафата. — В. Й П.!

А. Дмитрюк, секр.

Дня 24. жовтня 1946 р. померла

ТЕОДОЗІЯ ШОПЕЙ,

членкиня Тов. Згода Братсть, від. 406 У. Н. Союзу в Олифант, Па.

Покійна походила зі села Мохначка, пов. Новий Санч, Галичина. Полишила в смутку четверо дітей: Тому, Стефанію, Анну і Марію.

Похорон відбувся 29. жовтня з церкви св. Кирила і Методія в Олифант при великій участи родини і парохіян. — В. Й П.!

А. Тарас.

Дня 18. листопада 1946 р. помер у 53. році життя

ЮРІЙ БОРИКО,

член і предсідник Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213 У. Н. Союзу в Байон, Н. Дж.

Покійний походив з села Лани, повіт Бібрка, Зах. Україна. Полишив у смутку жену Анну, сина Йосифа і дочку Елсі.

Похорон відбувся з прав. церкви св. Софії в Бейон на цвинтар Бейвю в Джерзі Ситі. — В. Й. П.!

А. Бирич, секр.

ПОШУКУЮТЬ

ЛИДИЯ МАЛАЙЧУК, донька Миколая, пошукує **АЛЕКСАНДРА МАЛАЙЧУКА,** народженого в 1875 р. в селі Деревно, повіт Кобрин, Польща; котрий виїхав до Америки в 1905 р.; проживає в Ню Йорку.

LIDJA MALAJCHUK,
UNRRA Team 1049
Aschaffenburgh, Germany.
або **O. PELTZ**
243 E. 120 St., New York, N. Y.

ГРИГОРІЙ МОРОЗ, знаходиться на скитальщині в Анґлії, пошукує свого рідного тата

МИХАЙЛО МОРОЗ

з села Підкамінь, повіт Рогатин, Галичина. 1909 року виїхав до Америки і замешкав у Филаделфії, на мешканню був у Катерина Яблонська. Хто би про нього знав, або він сам, хай пише на адресу:

GREGOR MOROZ — 585
Rednal Camp, near Oswestry,
Solop., England,
або
MARTIN MACIBORKE
9503 — 91st St., Ozone Park 16, N.Y.

АННА ЗАЯЦЬ, роджена в селі Носівці, близько Тернополя, тепер є у Відні в Австрії, шукає свого вуйка Михайла Зартильний, його жінки Софії, сина Василя і дочки Анни. Мають жити в Ню Йорку. Хто про них знає, або вони самі, хай пише, або особисто зайде котрого небудь дня, від 12 до 2 і від 6 до 8 вечір, крім неділі, до: **Dr. M. Landau, 230 West 99th St., New York 25, N. Y.**

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

Отсим повідомляємо всіх тих, котрі посилають до поміщення оголошення про те, що скитальники шукають в Америці рідні, чи знайомих, а виразно не напишуть, що це платне оголошення, або не платне, то такі оголошення адміністрація пересилає до Зл. У. А. Д. Комітету в Филаделфії, який веде з них реєстр і якому „Свобода" поміщує такі оголошення безплатно.

Хто хоче, щоби його оголошення було поміщене у „Свободі" окремо від оголошень Зл. У. А. Д. Комітету, хай напише виразно, що це платне оголошення і скільки разів має бути поміщене.

Адм. „Свободи".

ТАРЗАН, ч. 1492. Упавший со юзник.

Коли важкий диван придавив замотаного малпочоловіка до землі...

...ватажок перевернув на нього канапу і так його притолочив.

Опісля підступний ватажок звернувся до Кайда. „Тепер ти вмреш!" — закликав.

Та на вдивовижу Тарзана хлопець зпоміж бандитів вскочив перед Кайда.